

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-04-20

Diarienummer 1435/19

Handläggare

Lars Eriksson, Sara Thunberg

Telefon: 031-368 03 24

E-post: lars.eriksson@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att ta fram ett förslag på fördelning av viteskostnaden för icke verkställda beslut om särskilt boende

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisning av uppdraget från kommunstyrelsen 2019-12-11 § 937, att ta fram ett förslag på fördelning av viteskostnaden för icke verkställda beslut om särskilt boende antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav 2019-12-11, § 937 stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på fördelning av viteskostnaden för icke verkställda beslut om särskilt boende, med syfte att åstadkomma ett direkt ekonomiskt incitament till att säkerställa att tillräckligt många platser inrättas.

När en kommun har beslutat om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) eller insats enligt 9 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska beslutet i princip verkställas omedelbart. Om verkställigheten inte sker inom skälig tid kan kommunen bli skyldig att betala en särskild avgift. Avgiftens storlek kan variera mellan 10 000 kronor och 1 miljon kronor. Avgiftens storlek påverkas av hur länge dröjsmålet har varat och hur allvarligt det anses vara. I beräkningen av avgiftens storlek beaktas även andra insatser den enskilde erbjudits/haft under väntetiden.

Göteborgs Stad har relativt sett låga kostnader för särskilda avgifter. Stadsledningskontoret bedömer att en fördelning av kostnaderna endast i liten omfattning ger ett incitament till att fler platser inrättas och att detta skulle minska incitamentet för myndighetsansvarig stadsdelsnämnd att planera stödet till den enskilde och erbjuda alternativa insatser under väntetiden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsdelsnämndernas kostnader för särskilda avgifter för ej verkställda beslut om boende uppgick 2019 till 414 tkr. Kostnaden 2018 var 1 840 tkr och 2017 totalt 5 391 tkr. Systemet med särskilda avgifter syftar till att motverka kommunalt lagtrots. Avgiftens storlek ska motsvara vad det skulle kosta att verkställa beslutet. I beräkningen av avgiftens storlek beaktas även andra insatser den enskilde erbjudits/haft under väntetiden.

Göteborgs Stad har relativt sett låga kostnader för särskilda avgifter. Stadsledningskontoret bedömning är att en fördelning av kostnaderna endast i liten

omfattning ger ett incitament till att fler platser inrättas. Vidare bedömer stadsledningskontoret att en fördelning av kostnadsansvaret tenderar minska incitamentet för myndighetsansvarig stadsdelsnämnd att planera stödet till den enskilde och erbjuda alternativa insatser under väntetiden, vilket riskerar leda till ökande kostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

När en kommun har beslutat om bistånd enligt SoL eller insats enligt 9 § LSS ska beslutet i princip verkställas omedelbart. Den enskildes önskemål om utformningen av insatsen beaktas av domstolarna vid bedömningen om dröjsmålet varit oskäligt och om kommunen ska betala särskild avgift. Reglerna om särskild avgift ska inte användas så att de motverkar att kommunen tar hänsyn till den enskildes önskemål. I väntan på att en beslutet kan verkställas ska den enskilde behov tillgodoses genom att andra insatser erbjuds.

Bilaga

Protokollsutdrag KS 2019-12-11 § 937

Ärendet

Fördelning av kostnader för särskilda avgifter för ej verkställda beslut om boende enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav 2019-12-11, § 937 stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram ett förslag på fördelning av viteskostnaden för icke verkställda beslut om särskilt boende, med syfte att åstadkomma ett direkt ekonomiskt incitament till att säkerställa att tillräckligt många platser inrättas.

Respektive myndighetsansvarig stadsdelsnämnd svarar idag för de eventuella kostnader som döms ut för icke verkställda beslut om boende enligt SoL och LSS.

Lagstiftning och hantering

När en kommun har beslutat om bistånd enligt SoL eller insats enligt 9 § LSS ska beslutet i princip verkställas omedelbart. Om verkställigheten inte sker inom skälig tid kan kommunen bli skyldig att betala en särskild avgift (16 kap. 6 a § SoL resp. 28 a § LSS). Särskild avgift kan också bli aktuell om nämnden inte verkställer en domstols avgörande inom skälig tid. Detsamma gäller om kommunen inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller en insats om verkställigheten av ett beslut eller ett domstolsavgörande har avbrutits.

Även om beslut om insatser enligt SoL och LSS i princip ska verkställas omedelbart är det inte alltid rimligt att kräva det. Skyldigheten att betala särskild avgift har därför inte knutits till dagen för beslutet eller dagen då verkställigheten av ett beslut avbrutits.

Verkställighet ska i stället ske inom skälig tid för att en ansökan om utdömande av särskild avgift inte ska göras. Det finns ingen generell tidsfrist utan vad som är skälig tid ska alltid avgöras efter en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Vissa beslut tar längre tid att verkställa än andra och exempelvis vid olika former av boendeinsatser har Högsta förvaltningsdomstolen bedömt att ett visst dröjsmål bör kunna accepteras (RÅ 2007 ref. 37 I).

Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att den enskildes önskemål om utformningen av insatsen ska beaktas vid bedömningen av om dröjsmålet är oskäligt och om kommunen ska betala särskild avgift (RÅ 2009 ref. 21). Reglerna om särskild avgift får inte användas så att de motverkar att kommunen tar hänsyn till den enskildes önskemål. Kommunen ska istället försöka få den enskilde att acceptera en annan lösning.

Avgiftens storlek kan variera mellan 10 000 kronor och 1 miljon kronor (16 kap. 6 b § SoL resp. 28 b § LSS). Avgiften ska kunna sättas så högt att den motverkar kommunalt lagtrots. Den skulle inte uppnå sitt syfte om det fanns en möjlighet för en kommun att medvetet dra på sig en särskild avgift med ett lägre belopp än vad det skulle kosta att verkställa beslutet. Avgiftens storlek påverkas av hur länge dröjsmålet har varat och hur allvarligt det anses vara. Det finns ofta skäl att beakta kostnaden för den uteblivna insatsen och kommunens besparing.

Kommunerna är skyldiga att rapportera alla beslut som inte har verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Det är IVO som ansöker om att förvaltningsrätten ska besluta om en särskild avgift. Att rapporteringsskyldigheten

inträder efter tre månader innebär inte att det är så lång tid nämnden har på sig att verkställa ett beslut. IVO följer upp rapporteringen och bedömer om ett beslut har verkställts inom skälig tid. Om IVO anser att ett beslut inte har blivit verkställt, inom skälig tid får kommunen möjlighet att yttra sig. IVO granskar vad kommunen har gjort för att verkställa beslutet, om den enskilde tackat nej till ett godtagbart erbjudande samt övriga omständigheter i ärendet och om det finns andra omständigheter som gjort att beslutet inte kunnat verkställas.

Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas och kommunen inte redovisat att man vidtagit tillräckliga åtgärder kan IVO ansöka om utdömmande av särskild avgift hos förvaltningsrätten.

Ej verkställda beslut om boende

Staden rapporterade beslut om bostad med särskild service (BmSS) enligt LSS och SoL samt särskilt boende för äldre (SÄBO) enligt Sol framgår av följande tabell.

Tabell 1: Antal ej verkställda boendebeslut inom tre månades BmSS

År och kvartal		BmSS LSS	BmSS SoL	SÄBO SoL
2017	Kv 1	107	10	131
	Kv 2	105	9	141
	Kv 3	102	8	164
	Kv 4	95	10	187
2018	Kv 1	109	10	158
	Kv 2	102	9	139
	Kv 3	110	17	137
	Kv 4	101	17	162
2019	Kv 1	112	14	187
	Kv 2	100	22	216
	Kv 3	Saknas	Saknas	Saknas
	Kv 4	111	25	195
2020	Kv 1	112	22	171

Utdömda särskilda avgifter för icke verkställda boendebeslut

Stadsledningskontoret har begärt in uppgifter från samtliga stadsdelsförvaltningar över antal ärenden och kostnader där särskilda avgifter dömts ut.

Ingen stadsdelsförvaltning redovisar att någon särskild avgift dömts ut avseende beslut om särskilt boende för äldre enligt SoL.

Särskilda avgifter avseende beslut om BmSS enligt LSS framgår av följande tabell.

Tabell 2: Särskilda avgifter för boendebeslut LSS.

	Antal ärenden där särskild avgift dömts ut			Erlagda särskilda avgifter, tkr		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Stadsdelsförvaltning						
Angered	4	1	1	583	500	94
Östra Göteborg	0	0	3	0	0	205
Örgryte-Härlanda	3	0	0	385	0	0
Centrum	2	0	0	110	0	0
Majorna-Linné	0	0	0	0	0	0
Askim-Frölunda-Högsbo	2	2	0	588	800	0
Västra Göteborg	2	1	0	1 380	10	0
Västra Hisingen	0	1	0	0	510	0
Lundby	3	1	2	645	20	115
Norra Hisingen	2	0	0	400	0	0
Förhandsbesked	2	0	0	1 100	0	0
Summa Göteborg	20	6	6	5 191	1 840	414

För BmSS enligt SoL redovisar stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen ett ärende år 2017 där en särskild avgift dömts ut på 200 Tkr. Inga övriga särskilda avgifter för ej verkställda beslut om BmSS enligt SoL har dömts ut under perioden 2017-2019.

Stadsledningskontorets bedömning

Av ovanstående redovisning framgår att endast en mindre del av de beslut som inte kunnat verkställas inom tre månader leder till att särskilda avgifter döms ut. Förutom hur länge den enskilda har fått vänta på att få sitt beslut verkställt sker även en granskning av vad kommunen har gjort för att verkställa beslutet, om den enskilde tackat nej till ett godtagbart erbjudande samt övriga omständigheter i ärendet och om det finns andra omständigheter som gjort att beslutet inte kunnat verkställas. Domstolarnas bedömning påverkas alltså också av vilka andra insatser den enskilde erbjudits/haft under väntetiden.

Av redovisningen ovan framgår att Göteborgs Stad har relativt sett låga kostnader för särskilda avgifter. Stadsledningskontoret bedömer därför att en fördelning av kostnaderna för särskilda avgifter endast i mycket marginell omfattning skulle ge ett incitament till att säkerställa att tillräckligt många platser inrättas. Stadsledningskontoret bedömer vidare att om kostnadsansvaret skulle fördelas minskar detta incitamentet för myndighetsansvarig stadsdelsnämnden att planera stödet till den enskilde och erbjuda alternativa insatser under väntetiden, vilket riskerar leda till ökande kostnader.

Lisbeth Nilsson

Eva Hessman

Direktör Valfärd och utbildning

Stadsdirektör

Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2020

§ 937, 1121/19

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkanden från V och MP samt MP och V:

1. Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan för 2020, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.
2. Stadsledningskontoret tar fram ett förslag på fördelning av viteskostnaden för icke verkställda beslut om särskilt boende, med syfte att åstadkomma ett direkt ekonomiskt incitament till att säkerställa att tillräckligt många platser inrättas.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att genom lokalsekretariatet säkerställa att fullmättshallar blir norm vid ny- och ombyggnation av skolidrottshallar.

Tidigare behandling

Bordlagt den 20 november 2019, § 867.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 16 oktober 2019.

Återremissyrkande från D den 16 december 2019.

Tilläggsyrkande från V och MP den 14 november 2019.

Tilläggsyrkande från MP och V den 14 november 2019.

Yttrande från SD den 18 november 2019.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V), ordföranden Axel Josefson (M) och tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkandena från V och MP den 14 november 2019 och MP och V den 14 november 2019. Vidare yrkar Daniel Bernmar (V) avslag på yrkande från D den 16 december 2019.

Martin Wannholt (D) yrkar att ärendet ska återremitteras i enlighet med yrkande från D den 16 december 2019.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunstyrelsen beslutat avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutar härafter att bifalla stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkandena från V och MP samt MP och V.

Protokollsanteckning

Jörgen Fogelklou (SD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 18 november 2019.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret
Stadens nämnder och bolag
Styrande dokument

Dag för justering

2019-12-18

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar